

Receptes per a superar la crisi

Hi ha res més irracional que canviar una casa per un bulb de tulipa? La crisi de les tulipes va sacsejar els Països Baixos el 1636 i va originar situacions reals com aquesta. Gairebé quatre segles després, esclata una bombolla immobiliària que deriva en una crisi financera mundial. Com en podem sortir d'aquest atzucac profund? Per començar, amb racionalitat. EL TEMPS analitza els camins possibles per a orientar-se en el túnel fosc en què hem quedat tancats tots els ciutadans, per culpa, diguem-ho clar, d'inversors que actuen moguts per crisis ciclotímiques d'eufòria i de pànic.

Ball de prediccions sobre el final del túnel

Pocs mesos abans de la crisi borsària del 1929 i de la gran depressió econòmica dels Estats Units, els experts més prestigiosos havien proclamat als quatre vents que l'economia i la borsa continuarien creixent sense parar. El gran guru dels negocis d'aquella època, el professor Peter Drucker, va ascendir a catedràtic gràcies a l'èxit d'un article publicat a la premsa en què avançava una gran època d'eufòria als parquets. Després de fracassar estrepitosament la seva predicció, després del divendres negre que va enfonsar Wall Street, mai més no va entrar en el joc de les hipòtesis, un camp extremadament perillós en economia. Drucker va ser el màxim exponent d'aquell fracàs, però centenars d'articles d'experts també van anar a parar a les escombraries.

Avui, enmig del desconcert que regna en el panorama financer mundial, una altra onada de prediccions intenta respondre a qüestions com ara quan sortirem de la crisi econòmica, quins països tindran PIB negatiu o quan recuperaran la confiança i la liquiditat els bancs i tornaran a obrir l'aixeta del crèdit amb normalitat.

El ventall de prediccions varia força segons l'organisme que les presenta, i, en general, les que provenen de

Quan en sortirem, de la crisi? Quin trimestre es podrà parlar oficialment de recessió? Quan es recuperarà la confiança en el món de les finances? Respondre aquestes preguntes és més una aventura de ciència-ficció que no de ciència matemàtica. Així i tot, organismes internacionals, governs, entitats financeres i més institucions llancen previsions. També sobre els factors que fan ser optimistes.

governos són més optimistes –vegeu el gràfic de la pàgina següent–, mentre que l'FMI, les entitats financeres i agrupacions empresarials que fan estudis solen ser fer càlculs més conservadors. Així doncs, mentre el govern espanyol espera un creixement del PIB de l'1% per al 2009, el Fons Monetari Internacional situa la previsió en 0,2 punts negatius, i la federació de caixes d'estalvis de l'estat espanyol encara va més enllà: fins a un -0,5%.

La recessió, abans d'hora. En el cas de Catalunya, a mesura que avancen les setmanes les xifres de previsió de creixement en tots els sectors s'empeteixen, fins al punt que ja es dona per fet que el 2009 serà l'any de la recessió, és a dir, que s'hauran acumulat dos trimestres de decreixement del PIB, igual com en el cas espanyol. Però al Principat encara serà pitjor, perquè segons un estudi de la Cambra de Comerç de Barcelona, l'economia catalana podria entrar en recessió l'últim trimestre d'enguany, en registrar dos trimestres seguits de creixement negatiu, i tocar fons l'any 2009. Durant el tercer trimestre, l'economia catalana ha registrat un decreixement del 0,2% i en el quart trimestre arribarà a baixar d'un 0,3%, amb la qual cosa s'entrarà en fase de recessió.

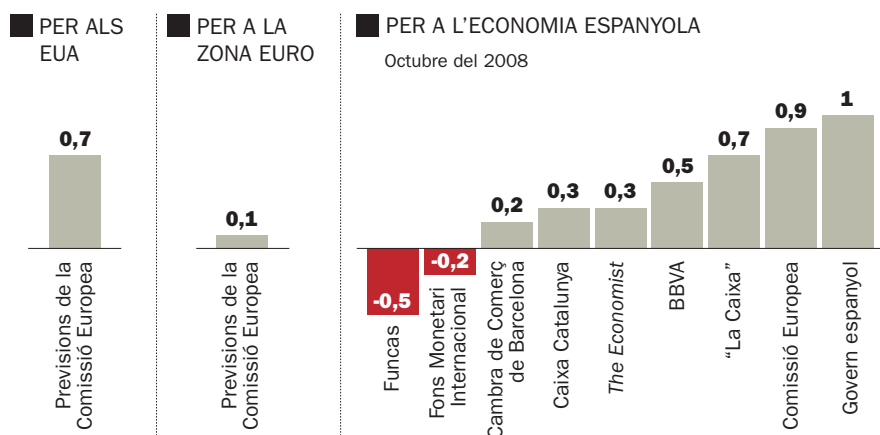
Amb tot, les previsions de la Cambra de Comerç apunten que el creixement del PIB català serà positiu enguany (1,1%) i també al llarg del 2009, quan potser només serà del 0,1%. Els sectors més afectats són la construcció i la indústria, que ja es troben en recessió tècnica.

Factors per a l'optimisme moderat. Més enllà de prediccions i de balls de xifres sobre PIB o desocupació, és cert que hi ha elements que comencen a apuntar, tot i que tímidament, el camí de la recuperació.

La depreciació de l'euro enfront del dòlar pot afavorir les exportacions i per tant, revifar l'activitat empresarial

Previsions de creixement

Dades en percentatge

La caiguda en picat del sector de la construcció i l'immobiliari és darrere la crisi financera. A casa nostra, alentirà encara més la recuperació.

que ara està força aturada. Un euro més proper al dòlar i a més monedes facilita els intercanvis comercials, perquè fins ara, amb un euro tan apreciat, moltes empreses de l'eurozona trobaven grans entrebancs per a vendre els productes a fora.

D'una altra banda, la moderació de la inflació i la reducció del diferencial d'inflació de Catalunya respecte al de la zona euro també significarà, a partir de l'any vinent, un avantatge per a emprendre la recuperació econòmica. L'índex de preus de consum harmonitzat (IPCH) ha passat del 4,6% del setembre al 3,6% a l'octubre, a causa, sobretot, de l'abaratiment del petroli, i la majoria d'experts preveuen que la taxa anual se situarà en el 2,7% o en el 2,4% a final d'any, si el petroli no canvia la tendència.

El preu del barril de petroli Brent ha arribat a situar-se per sota dels 60 dòlars, lluny del rècord de 147,50 aconseguït a mitjan juliol. D'aleshores ençà, el preu dels carburants s'ha abaratit al voltant del 20% i gasolines i gasolis ja han tombat la barrera psicològica de l'euro per litre a moltes benzineres. Fa només quatre mesos, el diferencial d'inflació es va situar en el

5,3%, el nivell més alt en la sèrie històrica, començada el gener del 1997. La correcció de la inflació restarà pressió als comptes públics, perquè el cost de compensar els pensionistes pel desviament de la inflació serà una mica més baix, i també alleugerirà la negociació salarial, dos factors que beneficiaran les empreses i la caixa de l'estat, però que en contrapartida ofegaran una mica més el ciutadà i el treballador.

Taxes d'interès més ajustades.

Finalment, l'economia catalana també s'ha de veure beneficiada per la reducció de la taxa d'interès oficial. El 6 de novembre passat, el Banc Central Europeu va abaixar el preu del diner fins al 3,25%; i un mes abans, el 8 d'octubre, ja l'havia rebaixat del 4,25% al 3,75%. Amb el diner més barat, el món financer ha de començar a recuperar la confiança interbancària per al préstec de líquid entre entitats. Això, afegit a les mesures que prenen els governs per injectar liquiditat a les entitats financeres que en tinguin necessitat, ha de reactivar l'activitat econòmica.

Per que fa a l'euríbor, el principal indicador de referència per a hipoteques

a la UE, ha començat un descens i ja se situa per sota dels 5 punts. Amb tot, els efectes d'aquesta baixada no es començaran a notar fins a principi del 2009, quan les entitats financeres comencin de recuperar la confiança entre elles, ja que els increments acumulats durant el 2008 compensaran aquesta reducció de la taxa d'interès interbancària.

Tot plegat seria un bon estímul per a remuntar la confiança d'empreses i consumidors, que aquest octubre ha tingut el pitjor registre des del 1993 a la Unió Europea. L'estat espanyol s'ha situat entre els set països on aquest indicador ha retrocedit més.

Però no oblidem que tot són hipòtesis de treball. Hi pot haver sorpreses. I les prediccions difícilment es compleixen amb exactitud, menys encara en una ciència tan inexacta com l'economia. Mireu, si no, quina predicció feia el 1903 el president de Michigan Bank a Henry Ford, per convèncer-lo que seria un error de fer una gran inversió a Ford Motor Co: "El cavall és aquí i s'hi quedarà, però l'automòbil és només una novetat, una moda que passarà." Ford no li va fer cas.

Gemma Aguilera